සියලු හිමිකම් ඇවිරිණි / All Rights reserved

දෙවන වාර පරීක්ෂණය - 13 ශ්‍රේණිය - 2020

Second Term Test - Grade 13 - 2020

විභාග අංකය ....

ව්‍යාපාර අධ්‍යයනය I

කාලය පැය දෙකයි

උපදෙස්

- සියළු ප්‍රශ්න වලට මෙම පත්‍රයේම පිළිතුරු සපයන්න.
- ප්‍රශ්න අංක 1 සිට 30 තෙක් වූ ප්‍රශ්න වලට නිවැරදි පිළිතුර තෝරා එහි අංකය ප්‍රශ්නය ඉදිරියෙන් ඇති තිත් ඉර මත ලියන්න.
- ප්‍රශ්න අංක 31 සිට 50 තෙක් වූ ප්‍රශ්න වලට කෙටි පිළිතුරු අදාල තිත් ඉර මත ලියන්න.
- සෑම ප්‍රශ්නයකටම ලකුණු දෙක බැගින් හිමිවේ.

01. ව්‍යාපාර අධ්‍යයනය විෂයේ දී මූලික සංකල්ප කිහිපයක් අර්ථ දැක්වෙන ආකාරය පහතින් දැක්වේ.
   1. දෙපාර්ශ්වයක් අතර වටිනාකම් හුවමාරු වීම.
   2. වටිනාකමක් ඇති දෙයක් දෙපාර්ශවයක් අතර ගනුදෙනු වීම.
   3. පාරිභෝගික අවශ්‍යතා ඉටු කිරීමට නිෂ්පාදිතයට ඇති හැකියාව පිළිබඳව පාරිභෝගිකයා මගින් කරනු ලබන ඇස්තමේන්තුව.
   4. පාරිභෝගිකයා අපේක්ෂා කරන ආකාරයට නිෂ්පාදිතය නිර්මාණය කිරීම මඟින් පාරිභෝගිකයා තුළ ඇතිවන මානසික සතුට.
   5. ගැනුම්කරුවන් හා විකුණුම්කරුවන් විද්‍යුත් මාධ්‍ය තුළ සම්බන්ධ වන ඕනෑම අවස්ථාවක්. (.........)

   ඉහත අර්ථ දැක්වීම්වලින් ප්‍රකාශ වන මූලික සංකල්ප අනුපිළිවෙලින් සඳහන් ව ඇත්තේ,
   1. භාණ්ඩ හුවමාරුව/වෙළඳම/වටිනාකම/තෘප්තිය/අවකාශ වෙළඳපොල.
   2. හුවමාරුව/වෙළඳම/වටිනාකම/තෘප්තිය/වෙළඳපොළ
   3. හුවමාරුව/ගනුදෙනුව/වටිනාකම/උපයෝගීතාව/ස්ථානීය වෙළඳපොළ
   4. පාරිභෝගිකයා අපේක්ෂා කරන ආකාරයට නිෂ්පාදිතය නිර්මාණය කිරීම මඟින් ගනුදෙනුව / හුවමාරුව / වටිනාකම / තෘප්තිය / අවකාශ වෙළඳ පොළ
   5. ගනුදෙනුව/හුවමාරුව/තෘප්තිය/වටිනාකම/අවකාශ වෙළඳ පොළ (.........)

02. I තීරුවෙහි අවශ්‍යතා කිහිපයක් හා II තීරුවෙහි වුවමනා කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

I තීරුව	II තීරුව
1. සෞඛ්‍යය	A. බංගලාව
2. ආහාර	B. ප්‍රථමාධාර
3. ඇඳුම්	C. කිරි
4. නිවාස	D. දේශන
5. අධ්‍යාපනය	E. පාවහන්
6. ආරක්ෂාව	F. රක්ෂණය

I තීරුවෙහි අවශ්‍යතා, II තීරුවෙහි වුවමනා සමඟ නිවැරදිව අනුපිළිවෙළට ගැළපූ විට දැක්වෙන පිළිතුර තෝරන්න.

1. F, C, E, A, D, B
2. B, C, E, A, F ,D
3. B, C, E, A, D, F
4. B, C,E, A, D, F
5. F,C, E, A, B, D (.........)

03. පහත දැක්වෙන්නේ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු වාර්තාවෙන් උපුටා ගත් දළ ජාතික නිස්පාදිතයට අදාළ දත්ත කිහිපයකි.

	රු. දස ලක්ෂ
කෘෂි	267,404
වන	15,832
ධීවර	32,407
පතල් හා කැනීම්	60,079
නිමැවුම්	458,660
ඉදිකිරීම්	177, 912
ප්‍රවාහනය, ගබඩා හා සන්නිවේදනය	368,653

ඉහත තොරතුරු ඇසුරෙන් පහත ප්‍රශ්නය සඳහා පිළිතුරු සපයන්න. ප්‍රාථමික නිෂ්පාදනයේ වටිනාකම වන්නේ,

1. රුපියල් දස ලක්ෂ 315,643
2. රුපියල් දස ලක්ෂ 375,722
3. රුපියල් දස ලක්ෂ 108, 318
4. රුපියල් දස ලක්ෂ 834,382
5. රුපියල් දස ලක්ෂ 636,572 (.........)

04. පහත දැක්වෙන්නේ නිෂ්පාදන අවස්ථා පැහැදිලි කරන ප්‍රකාශ කිහිපයකි.

A මෛත්‍රිපාල මහතා තම වින්දනය සඳහා දේශීය ඖෂධ වර්ග සහිත ඔසු උයනක් නඩත්තු කරයි. එම ඔසු වර්ග අලෙවි කිරීමේ අපේක්ෂාවක් ඔහුට නැත.

B පත්මා මහත්මිය ඇඳුම් නිර්මාණය සඳහා විශේෂ දක්ෂතාවයක් දක්වන අතර ඇය තම දියණියන් සඳහා නවතම විලාසිතාවන්ගෙන් යුත් ඇඳුම් නිර්මාණය කරයි.

C අසංක සූර්යය ශක්තියෙන්ක්‍රියා කරන පරිගණකයක් නිපදවා ඒ පිළිබඳව පේටන්ට් බලපත්‍රයක් ලබාගෙන සිටී.

D අනූෂා මෙනෙවිය මලින් කරන සැරසිලි සඳහා විශේෂ දක්ෂතාවක් දක්වන අතර, ඇයමංගල හා වෙනත් උත්සව සැරසිලි සඳහා ඇණවුම් භාරගෙන ඒවා ඉටුකරයි.

E විශ්‍රාමික ගුරුවරයෙකු වන ධනූ මහත් තම කාලය වැය කරන්නේසිය වින්දනය සඳහා නිසදැස් රචනයටයි.

ඉහත ප්‍රකාශ පිළිබඳව නිවැරදිව විස්තර කර ඇති කාණ්ඩය වන්නේ,

1. A සහ E ඍජු නිෂ්පාදන අවස්ථා වන අතර B වක්‍ර නිෂ්පාදන අවස්ථාවකි.
2. A, B, C සහ E ඍජු නිෂ්පාදන අවස්ථා වන අතර D වත්‍ර නිෂ්පාදන අවස්ථාවකි.
3. A,C හා E ඍජු නිෂ්පාදන අවස්ථා වන අතර B සහ D වක්‍ර නිෂ්පාදන අවස්ථාවකි.
4. A, B, C හා E වක්‍ර නිෂ්පාදන අවස්ථා වන අතර D ඍජු නිෂ්පාදන අවස්ථාවකි.
5. ඉහත සියලු ප්‍රකාශනඍජු නිෂ්පාදන අවස්ථා වේ. (.........)

05. භාණ්ඩ හා සසඳන කළ සේවාවක දැකිය හැකි ලක්ෂණ නිවැරදිව දක්වා ඇති කාණ්ඩය තෝරන්න.

1. ස්පශ්‍ය බව/වෙන්ක නොහැකි බව/විවිධත්වය/ගබඩා කළ නොහැකි බව.
2. අස්පෘශ්‍ය බව/වෙන්කළ හැකි බව/ විවිධත්වය/ගබඩා කළ නොහැකි බව
3. අස්පෘශ්‍ය බව/වෙන්කළ නොහැකි බව/ ඒකීය ස්වරූපය/ගබඩා කළ නොහැකි බව
4. අස්පෘශ්‍ය බව/වෙන්කළ නොහැකි බව/විවිධත්වය/ගබඩා කළ නොහැකි බව
5. හිමිකරුවෙකු නොසිටීම/ස්පෘශ්‍ය බව/විවිධත්වය/ගබඩා කළ නොහැකි බව. (.........)

06. රාජ්‍ය ආදායමට අයත් බදු වර්ගකීපයක් පහත දැක්වේ.

A පුද්ගල ආදායම් බදු   B නිෂ්පාදන බහු

C ප්‍රාග්ධන ලාභ බදු   D එකතු කළ අගය මත බදු

E රේගු බදු   F සමාගම් බදු

මින් වක්‍ර බදු වලට අයත් බදු වර්ග ඇතුළත් කාණ්ඩය වන්නේ,

1. A,B,C 2. B,C,E 3. A,B,D 4. B,C,D 5. B,D,E (.........)

07. අන්තර්ජාතික වශයෙන් පිළිගත හැකි පාරිභෝගික අයිතිවාසිකම් අතරින් පාරිභෝගික ජාත්‍යන්තරය ප්‍රකාශයට පත්කරන ලද පාරිභෝගික අයිතිවාසිකම් ඇතුළත් කාණ්ඩය පහත දැක්වෙන පිළිතුරු අතරින් තෝරන්න.
1. ආරක්ෂාව සලසා ගැනීම, තෝරා ගැනීම, සවන් යොමු කරවා ගැනීම, තෝරා ගැනීම, සවන් යොමු කරවා ගැනීම
2. තොරතුරු දැනගැනීම, වන්දි ලබා ගැනීම, තෝරාගැනීම, සවන් යොමුකරවා ගැනීම.
3. මූලික අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීම, වන්දි ලබා ගැනීම, පාරිභෝගික අධ්‍යාපනය, සෞඛ්‍ය සම්පන්න පරිසරයක ජීවත්වීම.
4. මූලික අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීම, තෝරාගැනීම, පාරිභෝගික අධ්‍යාපනය, සෞඛ්‍ය සම්පන්න පරිසරයක ජීවත්වීම.
5. ආරක්ෂාව සලසා ගැනීම, මූලික අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීම, පාරිභෝගික අධ්‍යාපනය, සවන් යොමුකරවා ගැනීම.

(.........)

08. හවුල් ව්‍යාපාරයක අනිවාර්යයෙන්මතිබිය යුතු ගුණාංග 3 අඩංගු පිළිතුර වන්නේ,
1. උපරිම හවුල්කරුවන් 20ක් සිටීම.
2. ව්‍යාපාර කටයුත්තක් පැවතීම.
3. පුද්ගලයන් දෙදෙනෙක් හෝ වැඩි ගණනක් සිටිය යුතු වීම.
4. හවුල්කරුවන්ගේ ප්‍රාග්ධනය සඳහා පොලී නොගෙවිය යුතුයි.
5. අන්‍යොන්‍ය නියෝජ්‍යත්වයක්පැවතිය යුතුයි.

1. ABC   2. ACD   3. BCD   4. BCE   5. BDE   (.........)

09. පහත සඳහන් වන්නේ ව්‍යාපාර සංවිධාන හා ඒවාට අදාළ උදාහරණ කීපයකි.

ව්‍යාපාර සංවිධාන	**උදාහරණ**
A කේවල ස්වාමි ව්‍යාපාර	1. සීමාසහිත වෙනුර සමාගම
B හවුල් ව්‍යාපාර	2. දිනෙත් ස්ටෝර්ස්
C සීමිත පෞද්ගලික සමාගම්	3. සී/සලිවේරා (පොදු) සමාගම
D නිල ලැයිස්තුගත නොවූ පොදු සමාගම්	4. සහන් සහ සහෝදරයෝ
E නිල ලැයිස්තුගත වූ පොදු සමාගම්	5. සී/ස තරිඳු (පෞද්) සමාගම

1. A-2, B-3, C-1, D-4, E-5   2. A-5,B-2, C-3, D-5,E-4   3. A-2, B-4, C-5, D-1, E-3
4. A-5, B-1, C-4, D-2, E-3   5. A-2, B-3, C-5, D-1, E-4   (.........)

10. පෞද්ගලික අංශයට අයත් සමාජ සුභසාධනය, අරමුණුකරගත් නීතිමය පුද්ගලබවක්, නොමැති ව්‍යාපාර සංවිධාන අනුපිළිවෙළින් ගැලපූ විට,
1. කේවල ස්වාමි ව්‍යාපාර/හවුල් ව්‍යාපාර / සීමිත පොදු සමාගම්
2. හවුල් ව්‍යාපාර / සමුපකාර / දෙපාර්තමේන්තු
3. හවුල් ව්‍යාපාර / සමුපකාර / රාජ්‍ය සංස්ථා
4. කේවල ස්වාමි ව්‍යාපාර / රාජ්‍ය සංස්ථා / සීමිතපොදු සමාගම්
5. සීමිත පෞද්ගලික සමාගම් / හවුල් ව්‍යාපාර / රාජ්‍ය දෙපාර්තමේන්තු   (.........)

11. මානසික තෘප්තිය, පිළිගැනීම, ප්‍රශංසාව යනාදී ප්‍රතිලාභ අපේක්ෂිත ව්‍යවසායකත්වය වන්නේ,
1. කාන්තා ව්‍යවසායකත්වය   2. සමාජීය ව්‍යවසායකත්වය   3. ගෝලීය ව්‍යවසායකත්වය
4. අභ්‍යන්තර ව්‍යවසායකත්වය   5. හරිත ව්‍යවසායකත්වය   (.........)

12. සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර නංවාලීමේ ණය යෝජනා ක්‍රමය (SMILES) සඳහා මුල්‍ය අනුග්‍රහය ලබාදෙන්නේ,
1. ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව   2. අන්තර්ජාතික සහයෝගිතාවසඳහා වූ ජපාන බැංකුව
3. ෆෙඩ්රික් නිව්මාන් පදනම   4. ලෝක බැංකුව
5. ජාත්‍යන්තර මුල්‍ය අරමුදල   (.........)

13. බලපත්‍රලාභී මූල්‍ය සමාගමක් ලෙස සැලකිය හැක්කේ,
1. ඒෂියා සුරැකුම්පත් සමාගම. 2. J.B සෙකියුරිටීස් සමාගම 3. සිංහපුත්‍ර ෆිනෑන්ස් PLC
4. රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන බැංකුව 5. සම්පත් බැංකුව (.........)

14. රේඛනයක් නොමැති සාමාන්‍ය ලෙස ලියනලද චෙක්පතක අඩංගු කරුණක් නොවන්නේ,
1. දිනය 2. චෙක්පත තැන්පත් කරන බැංකුවේ නම 3. අණකරුගේ අත්සන
4. ගෙවිය යුතු මුදල 5. ගෙවනු යන පදය (.........)

15. විද්‍යුත් මුදල් වර්ගයක් නොවන්නේ,
1. ණයපත් 2. හරපත් 3. පෙරගෙවුම් කාඩ්පත් 4. ATM කාඩ්පත් 5. ස්මාර්ට් කාඩ්පත්. (.........)

16. රක්ෂණය කළ නොහැකි අවදානමක් වන්නේ,
1. ජීවිතයක අවදානම. 2. ව්‍යාපාරයක්පාඩු ලැබීමේ අවදානම.
3. ව්‍යාපාර ගොඩනැගිල්ලකට ගින්නෙන් සිදුවන හානි. 4. රථවාහන අනතුරු අවදානම.
5. මාර්ගස්ථ මුදල් වලට සිදුවන හානි. (.........)

17. සාමාන්‍ය රක්ෂණය යටතට අයත් නොවන්නේ,
1. ගිණි රක්ෂණය 2. සොරබිය රක්ෂණය 3. ජීවිත රක්ෂණය
4. වගකීම් රක්ෂණය 5. සමුද්‍රය රක්ෂණය (.........)

18. ප්‍රවාහනය සඳහා යොදාගන්නා ක්‍රම X තීරුවෙන්ද එම ක්‍රමවල වාසි හා අවාසි කීපයක් Y තීරුවේද දැක්වේ.

X	Y
1. මහා මාර්ග ප්‍රවාහනය	A සෙසු ප්‍රවාහන මාධ්‍ය හා සසඳන කළ ගාස්තු අඩුවීම.
2. දුම්රිය මාර්ග ප්‍රවාහනය	B ප්‍රවාහන පිරිවැය අධික වීම.
3. ගුවන් ප්‍රවාහනය	C වැඩිකාලයක් ගතවීම.
4. ජල ප්‍රවාහනය	D අවශ්‍යතාවට ගැළපෙන සේ මාධ්‍යයක් තෝරාගත හැකිවීම.

මෙම x හා y තීරු දෙක නිවැරදිව ගැලපූ විට නිවැරදිව පිළිතුර වන්නේ,
1. 1-A, 2-C, 3-B, 4-D 2. 1-D, 2-B, 3-C, 4-A 3. 1-D, 2-A, 3-B, 4-C
4. 1-A, 2-D, 3-B, 4-C 5. 1-D, 2-B, 3-A, 4-C (.........)

19. බෙදාහැරීමේ ක්‍රියාවලියට සම්බන්ධ වන නියෝජිතයින් වර්ග කීපයක් X තීරුවේද, ඔවුන් සපයනු ලබන සේවාවන් Y තීරුවේද දැක්වේ.

X	Y
1. කොමිස් නියෝජිතයා	A ගැණුම්කරු, විකුණුම්කරු, සම්මුඛ කර ගනුදෙනු සිදුවීමට අවශ්‍ය තොරතුරු සපයයි
2. තැරැව්කරු/බ්‍රෝකර්ස්	B තම අභිමතය පරිදි ප්‍රධානියා වෙනුවෙන් භාණ්ඩ මිලදී ගනී.
3. සාධ්‍යකයා	C ප්‍රධානියා වෙන්වෙන් ණයට භාණ්ඩ විකිණීම සිදුකර, එම මුදල් එකතුකර දීමට කටයුතු කරයි.
4. කැපකරු නියෝජිතයා	D ප්‍රධානියාගේ වෙළෙඳ ගනුදෙණුවලදී එය තම පෞද්ගලික නමින්ම සිදු කරයි.

මෙම x හා y තීරු දෙක නිවැරදිව ගැලපූ විට නිවැරදිව පිළිතුර වන්නේ,
1. 1-A, 3-D, 3-C, 4-B 2. 1-B, 2-A, 3-D, 4-C 3. 1-D,2-C, 3-B, 4-A
4. 1-C, 2-B, 3-A, 4-D 5. 1-B, 2-D,3-A, 4-C (.........)

20. අපනයනය කන ඇතැම් කෘෂි නිෂ්පාදිතවල පරිභෝජන යෝග්‍යතාව තහවුරු කරමින් එම රටේ පිළිගත් ආයතනයක් මගින් නිකුත් කරන ලියවිල්ල වන්නේ,
1. හානි රක්ෂණ ලිපිය 2. සනීපාරක්ෂක සහතිකය 3. රක්ෂණ සහතිකය.
4. ප්‍රභවස්ථාන සහතිකය. 5. වෛදිකා කුවිතාන්සිය. (.........)

21. පහත ප්‍රකාශ අතරින් **වැරදි** සහිත ප්‍රකාශය තෝරන්න.
1. කළමණාකරණ භූමිකාවේ සාර්ථකත්වයට කළමණාකරණ කුසලතා තුනම එකසේ වැදගත් වේ.
2. සංවිධානයේ සමස්ථ දැක්ම අවබෝධය යනාදියට සංකල්පනාත්මක කුසලතා අග්‍ර කළමණාකරුවකුට වැදගත්වේ.
3. මානව කුසලතා හැම මට්ටමකට කළමනාකරුවන් ප්‍රගුණකළ යුතුයි.
4. අග්‍ර කළමනාකරුවන් නිරන්තරයෙන් තාක්ෂණික කුසලතා ප්‍රගුණ කළ යුතුයි.
5. ආයතනයක මෙහෙයුම් කටයුතු වලට සම්බන්ධ වන පළමු පෙළ කළමණාකරුවන්ට තාක්ෂණික, මනෝභාවාත්මක කුසලතා වලට වඩා තාක්ෂණික කුසලතා වැදගත්වේ. (.........)

22. එක් සුපරික්ෂකයෙකු වෙත එක් සේවකයෙකු පමණක් වගකිව යුතුය යන මූලධර්මය හඳුන්වන්නේ,
1. සංවිධාන ව්‍යුහය ලෙසයි. 2. පාලන අවකාශය ලෙසයි. 3. මධ්‍යකරණය ලෙසයි.
4. විමධ්‍යගත කරණය ලෙසයි. 5. අණකිරීමේ ඒකීයතාවය ලෙසයි. (.........)

23. පහත කාර්යන් අතරින් මෙහෙයුම් කළමණාකරණයට පමණක් ඇතුළත්වන්නාවූ කාණ්ඩ ඇතුළත් පිළිතුරු තෝරන්න.
A. භාණ්ඩ මිල කිරීම. B නිෂ්පාදන ඉංජිනේරුකරණය. C මානව සම්පත් පාලනය.
D නිෂ්පාදන පාලනය E ද්‍රව්‍ය මිලදී ගැනීම. F විකුණුම් ප්‍රවර්ධනය.
1. ABC 2. ABD 3. ADE 4. BDE 5. DEF (.........)

24. නිෂ්පාදන ව්‍යාපාරයක් ගබඩා පිරිවැය අඩුකරගැනීමට යොදාගනු ලබන යෝග්‍යක්‍රමය වන්නේ,
1. තත්ව පාලනය 2. ABC විශ්ලේෂණ ක්‍රමය 3. තොග පාලනය
4. JIT ක්‍රමය 5. සමච්ඡේදන ලක්‍ෂ්‍ය විශ්ලේෂණය (.........)

25. පහත වගුවේ X තීරුවේ අලෙවිකරුගේ දෘෂ්ටිකෝණයෙන් අලෙවිකරණ මිශ්‍රය හා Y තීරුවේ පාරිභෝගික දෘෂ්ටිකෝණයේ අලෙවිකරණ මිශ්‍රය දැක්වේ.

X	Y
A නිෂ්පාදිතය	1. පහසුව
B - මිල	2. සන්නිවේදනය
C ප්‍රවර්ධනය	3. පාරිභෝගික විසඳුම
D ස්ථානය	4. පිරිවැය

ඉහත X තීරුව Y තීරුව නිවැරදිව ගලපා ඇති කාණ්ඩය වන්නේ,
1. A-1, B-2,C-3,D-4 2. A-2, B-1, C-3, D-4 3. A-2, B-3,C-4, D-1
4. A-3,B-4, C-2, D-1 5. A-3, B-4,C-1, D-2 (.........)

26. පහත දැක්වෙන අලෙවිකරණයේ ප්‍රතිඵල ඇසුරෙන් පාරිභෝගිකයාට පමණක් වැදගත්වන කාණ්ඩය තේරන්න.
A. පහසුවෙන් භාණ්ඩ හා සේවා මිලදීගත හැකිවීම. B භාණ්ඩ හා සේවා පරාසය පුළුල් වීම.
C වෙළෙඳපොල තුළ භාණ්ඩ හා සේවා බහුලවීම. D ආදායම් බෙදීයාමේ විෂමතාවය අඩුවීම.
E වළෙඳපොළ පිළිබඳ දැණුම පුළුල්වීම. F අයිතිකරුගේ හා සේවකයන්ගේ තෘප්තිය වර්ධනය වීම.
1. ACE 2. ABD 3. CDF 4. DEF 5. ABC (.........)

27. සාමාන්‍ය කොටස් ප්‍රාග්ධනය හා සංචිතවල එකතුවට වඩා ණය ප්‍රාග්ධනය අඩුනම් එම අනුපාතය හඳුන්වන්නේ,
1. ජංගම අනුපාතය ලෙසය. 2. ක්ෂණික අනුපාතය ලෙසය.
3. ආයෝජන මත ප්‍රතිලාභ අනුපාතය ලෙසය. 4. අධිතෝලන අනුපාතය ලෙසය.
5. අවතෝලන අනුපාතය ලෙසය. (.........)

28. පහත සඳහන් භාණ්ඩ අතරින් මූල්‍යන තීරණ පමණක් ඇතුළත් කාණ්ඩය තෝරන්න.
   1. ණය හිමියෝ, කොටස් ප්‍රාග්ධනය, මුදල්, ගෙවිය යුතු වියදම් පිළිබඳ තීරණ.
   2. ණය හිමියෝ, ලාභාංශ, කොටස් ප්‍රාග්ධනය හා ගෙවිය යුතු වියදම් පිළිබඳ තීරණ.
   3. ස්ථාවර වත්කම්, මුදල්, වෙළෙඳ බඩු තොග හා ණයගැතියන් පිළිබඳ තීරණ
   4. ණය ගැතියන්, බඩු තොග, මුදල් සහ ගෙවිය යුතු වියදම් පිළිබඳ තීරණ.
   5. කොටස් ප්‍රාග්ධනය, ණය ප්‍රාග්ධනය, ලාභාංශ , ව්‍යාපාරය පුළුල් කිරීමේ තීරණ. (.........)

29. ව්‍යාපාරයක අරමුදල් සම්පාදන මාර්ග විවිධ පදනම් මත වර්ගකළ හැක.පහත සඳහන් ඒවා අතරින් ඍජු හා අභ්‍යන්තර මූල්‍ය සම්පාදන මාර්ගයක් වන්නේ,
   1. ණයකර නිකුතුව. 2. කොටස් නිකුතුව 3. රඳවාගත් ලාභය
   4. බැංකු ණය 5. කල් බදුය. (.........)

30. රැකියා විස්තරයක අඩංගු කරුණක් නොවන්නේ,
   1. සේවා කොන්දේසි. 2. සුපරීක්ෂණය 3. වැඩ කළයුතු පැය ගණන
   4. රැකියාවේ ස්වභාවය 5. කායික යෝග්‍යතාව. (.........)

- **අංක 31 සිට 40 තෙක් ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු සැපයීමේදී සුදුසු වචන යොදා හිස්තැන් පුරවන්න.**

31. (අ) ලෝක බැංකුවේ වර්ගීකරණයට අනුව ලොව ව්‍යාපාර/ව්‍යවසාය සංස්කෘතියක ගති ලක්ෂණ වැඩි වශයෙන් ඇති රට ලෙස හඳුන්වනු ලබන්නේ .... වේ.
   (ආ) ලෝක පාරිභෝගික ජනතාවගේ අයිතීන් රැක ගැනීමට කටයුතු කරන සංවිධානය .... යන නමින් හඳුන්වනු ලැබේ.

32. (අ) ව්‍යාපාර කටයුතු කෙරෙහි හිතකර හෝ අහිතකර ලෙස බලපෑම් ඇතිකරන මහජන ක්‍රියාකාරීත්වයකින් යුතු කණ්ඩායම් .... කණ්ඩායම් ලෙස හඳුන්වයි.
   (ආ) බුද්ධිගලනය නිසා පුහුණු ශ්‍රමය හිඟය, දේශීය කර්මාන්ත අඩපණ වීම .... නිසා ඇති වී ඇති .... බලපෑමකි.

33. (අ) වාණිජ බැංකු සහ ප්‍රාථමික වෙළෙඳුන් ඔවුන්ගේ අතිරික්ත අරමුදල් මහ බැංකුවේ ඇති රජයේ සුරැකුම්පත්වල ආයෝජනය කිරීමේදී ගෙවනුලබන පොලී අනුපාතිකය .... වන අතර, රටේ සමස්ථ මුදල් සැපයුමට බලපෑමක් ඇතිකරන බැංකු ණය ප්‍රමාණය අඩු හා වැඩි කරමින් ණය ප්‍රමාණය පාලනය කිරීම .... වේ.
   (ආ) පාරිභෝගික ආරක්ෂණයෙන් ප්‍රමිතියකට අනුව නිෂ්පාදනය කිරීම නිසා අපතය අඩුවීම .... අත්වනවාසියක් වන අතර, වෙළෙඳ විෂමාචාරවලින් ආරක්ෂාවීම .... අත්වන වාසියක් වේ.

34. (අ) ලැයිස්තුගත හා ලැයිස්තුගත නොවූ සමාගම් .... වර්ගයට අයත්වනඅතර එම ව්‍යාපාර සංවිධාන සංස්ථාගත කරනු ලබන පනත වන්නේ ....දරණ පනතයි.
   (ආ) කොටස් නිකුත් කිරීමක් සිදු නොකරන සාමාජික වගකීම සාංගමික ව්‍යවස්ථාවලියේ සඳහන් කර ඇති සමාගම් .... සමාගම් වේ.

35. (අ) ශ්‍රී ලංකාවේ සුළු පරිමාණ ව්‍යාපාර දිරිගැන්වීම සඳහා විවිධ වූ දිරිගැන්වීම්ල බාදෙන ආයතන අතරින් NEDA යන කෙටි යෙදුමෙන් හඳුන්වනුලබන ආයතනය ....
   (ආ) SLCSMI යන කෙටි යෙදුමෙන් හඳුන්වනු ලබන්නේ .... යන ආයතනය වේ.

36. (අ) ඉන්ටර්කොම් අභ්‍යන්තර .... හා .... සන්නිවේදනය මාධ්‍යයක් ලෙස හැඳින්විය හැක.

(ආ) සන්නිවේදන ක්‍රියාවලියේ අවසන් අදියර ලෙස .... දැක්වෙන අතර ඊට පෙර අදියර ලෙස .... දැක්වේ.

37. (අ) 'කළමණාකරණයේදී ප්‍රමාණාත්මක හා ගුණාත්මක වශයෙන් සිදුවීමට ඉඩ ඇති විචල්‍ය නිරීක්ෂණය කරමින් ඒවා ව්‍යාප්ත වීම වැළැක්වීමට කරන පාලනය හඳුන්වන්නේ .... ලෙසයි.

(ආ) ආයතනයක් තුළ සේවකයන්ගෙන් කාර්ය ඉටුකරවා ගැනීමට වැඩි අවධානයක් යොමුකරන නායකත්ව ශෛලිය .... නම් වන අතර, සේවක සිතුම් පැතුම් හා වුවමනාවන් හඳුනාගනිමින් කාර්ය ඉටුකරගන්නා නායකත්ව ශෛලිය .... නමින් හඳුන්වයි.

38. (අ) නිෂ්පාදනය කරනු ලබන භාණ්ඩ සඳහා අවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය, උපකරණ, ගැනිලි, බලය යනාදී යෙදවුම් එකම ස්ථානයට ගෙන භාවිතා කරන පිරියත ක්‍රමය .... පිරියත ක්‍රමය ලෙස හැඳින්වේ.

(ආ) අවම තොග මට්ටම .... ලෙස හැඳින්වෙන අතර, තොග සම්බන්ධ මුළු පිරිවැය අවම වන පරිදි වරකට ඇනවුම් කළයුතු තොග ඒකක ප්‍රමාණය .... ලෙසද හඳුන්වයි.

39. (අ) .... හා .... යනු සම්බන්ධතා අලෙවිකරණයේ සම්පූර්ණ කිරීමට අත්‍යාවශයෙන් සපුරාලිය යුතු ගුණාංග දෙකකි.

(ආ) සාකල්‍යවාදී අලෙවිකරණ සංකල්පයේ කොටස් දෙකක් ලෙස .... සහ .... හැඳින්විය හැක.

40. (අ) කොටස් වෙළඳපොළෙහි සමස්තයක් වශයෙන් කොටස් මිල ගණන් ඉහළයමින් පවතින තත්ත්වයක්.. ලෙසත්,

(ආ) මිල ගණන් පහළ යමින් පවතින තත්ත්වයක් .... වෙළඳපොල ලෙසත් හැඳින්වේ.

- **අංක 41 සිට 50 තෙක් ප්‍රශ්න වලට නිශ්චිත පිළිතුරු සපයන්න.**

41. සාර්ව පරිසරයේ දැකිය හැකි විශේෂ ලක්ෂණ 4ක් ලියන්න.

1. .... 2. ....
3. .... 4. ....

42. නිෂ්පාදන ක්‍රමය සඥුනිෂ්පාදනයේ සිට වක්‍ර නිෂ්පාදනය දක්වා මාරුවීමට බලපෑ ප්‍රධාන හේතු හතරක් දක්වන්න.

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....

43. විද්‍යුත් මුදලින් ගණුදෙනු පියවීමේදී ඊට සම්බන්ධ පාර්ශව 4 සඳහන් කරන්න.

1. ....

2. ....
3. ....
4. ....

44. නැව් කඳ රක්ෂණය යටතේ ලබාගත හැකි ඔප්පු වර්ග 4ක් සඳහන් කරන්න.

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....

45. ප්‍රවාහනය ව්‍යාපාරිකයාට වැදගත් වන ආකාර 4ක් සඳහන් කරන්න.

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....

46. විදේශ වෙළඳම සඳහා පදනම් වී ඇති සාධක 4ක් සඳහන් කරන්න.

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....

47. ව්‍යාපාර ආයතනයක පරමාර්ථ අරමුණු ඉටුකරගැනීමට මනා කළමණාකරණයක් තිබිය යුතුයි. මෙහිදී වර්තමානයේ කළමනාකරුවන් කටයුතු කිරීමේදීඔවුනට මූණපෑමට සිදුවන අභියෝග හෙවත් සීමා 4ක් ලියන්න.

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....

48. නිෂ්පාදිතයක ජීවන චක්‍රයේ (Product Life Cycle) ප්‍රදාන අධියර පිළිවෙළින් නම් කරන්න.

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....

49. මුදල් වෙළඳපොළේ උප වෙළෙඳපොළ හතරක් නම් කරන්න

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....

50. රැකියා පිරිවිතරයක අඩංගු කරුණු 4ක් සඳහන් කරන්න.

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....

සියලු හිමිකම් ඇවිරිණි / All Rights reserved

වයඹ පළාත් අධ්‍යාපන දෙපාර්තමේන්තුව

Provincial Department of Education - NWP

32 S II

දෙවන වාර පරීක්ෂණය - 13 ශ්‍රේණිය - 2020

Second Term Test - Grade 13 - 2020

විභාග අංකය ....

ව්‍යාපාර අධ්‍යයනය II

කාලය පැය තුනයි

- **උපදෙස් :- ප්‍රශ්න 05 කට පිළිතුරු සපයන්න.**
- **එක් කොටසකින් අවම වශයෙන් ප්‍රශ්න දෙක බැගින්වත් තෝරාගෙන ප්‍රශ්න 05 කට පිළිතුරු සපයන්න.**

I කොටස

01. (i) ''ව්‍යාපාර ලොව නවරැල්ල (The New wave of the business world) විද්‍යුත් ව්‍යාපාරයි''

(අ) 'විද්‍යුත් ව්‍යාපාර' අර්ථ දක්වා එය 'විද්‍යුත් වාණිජ්‍යයෙන්' වෙනස් වන්නේ කෙසේදැයි පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 2)

(ආ) මෑත කාලයේ ලෝකයේ බොහෝ රටවල සාර්ව පරිසරය තුළ දේශගුනික විපර්යාස රාශියක් වාර්තා විය. මිනිසා විසින් සිදුකළ ඉවක් බවක් නැති පරිසර දූෂණය මීට හේතු විය. පරිසර දූෂණය අවම කිරීමට ලෝක ප්‍රජාව විසින් ගෙන ඇති ක්‍රියාමාර්ග කවරේදැයි පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 02)

(ii) (අ) පුද්ගලයෙකුට නිෂ්පාදිත ලබාගත හැකික්‍රම 4ක් නම් කරන්න. (ලකුණු 2)

(ආ) විද්‍යුත් වාණිජ්‍යය ගනුදෙනුවක ලක්ෂණ 4ක් නම් කරන්න. (ලකුණු 2)

(iii) ව්‍යාපාරයක් මුදුන් පමුණුවා ගැනීමට අපේක්ෂා කරන අරමුණු වර්ගකල හැකි විවිධ පාර්ශවයන් 4ක් නම් කර, එම එකිනෙක පාර්ශ්වයන්ගේ අරමුනු 2 බැගින් නම් කරන්න. (ලකුණු 4)

(iv) (අ) භාණ්ඩ හුවාමරු ක්‍රමයේ පැවති ගැටළු 4ක් නම් කරන්න. (ලකුණු 2)

(ආ) 'ව්‍යාපාරවල සමාජ වගකීම පුළුල් දර්ශනයකි' මෙම දර්ශනය තුළ විවිධ පාර්ශ්ව සලකා බැලේ. එම විවිධ පාර්ශව නම්කර පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 2)

(v) (අ) නිෂ්පාදිතය යන සංකල්පය පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 2)

(ආ) සමාජ වගකීම් ඉටු කිරීමෙන්ව්‍යාපාරයකට ලබාගත හැකි ප්‍රතිලාභ 4ක් ලියන්න. (ලකුණු 2)

02. (i) ආහාර ද්‍රව්‍ය නිෂ්පාදකයෙකු සිය නිෂ්පාදනවල ගුණත්වය තහවුරු කිරිම සඳහා ආචාරධර්ම පද්ධතියක් ගොඩනැගීමේදී ඔහු විසින් සැලකිල්ලට ගතයුතු සාධක හතරක් සඳහන් කර එම සාධක සැලකිල්ලට ගත යුත්තේ ඇයි දැයි පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 04)

(ii) (අ) ව්‍යාපාර රජයේ ආර්ථික අරමුණු ඉටු කිරීමට විවිධාකාරයෙන් දායකත්වය ලබාදේ. එසේ දායකවන ක්‍රම 4ක් සඳහන්කරන්න. (ලකුණු 2)

(ආ) රජයේ පිස්කල් ප්‍රතිපත්තිය ව්‍යාපාරවලට බලපාන ආකාරයනිදසුන් 2ක් දෙමින් පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 2)

(iii) (අ) පාරිභෝගික ආරක්ෂණය මෑත කාලයේදී අතීතයටත් වඩා අවශ්‍ය වී තිබේ. ඊට බලපා ඇති හේතු 4ක් පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 2)

(ආ) ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනයේ කාර්යයක් වන්නේ ප්‍රමිති ක්‍රියාත්මක කිරීමයි. ප්‍රමිති ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන ආකාර 4ක් සඳහන් කරන්න. (ලකුණු 2)

(iv) නිකිල හා අකිල මෙවර සාමාන්‍ය පෙළ විභාගයෙන් පසු තම කාලය නිකරුනේ වැය නොකර කිසියම් ඵලදායී කාර්යයක නියැලීමටසිතා කළුතර ප්‍රදේශයේ තම නෑදෑ නිවසක සිට මැන්ගුස්ටින් පළතුර එක් රැස් කර අලෙවි කිරීමට කටයුතු කරන ලදී. පළතුරු වාරය අවසන් වූ කෙටි කාලයක් තුළ මෙම මිතුරන් දෙදෙනා නොසිතූ මුදල් ඉපයීමක් කරන ලදී. ඉන්පසු එම කටයුත්ත කෙටි කලකින් අවසන් කරන ලදී.

- (අ) මෙම මිතුරන් දෙදෙනා ඇරඹූ ව්‍යාපාරය කුමක්ද? නම්කර එහි ලක්ෂණ දක්වන්න. (ලකුණු 2)
- (ආ) ඉහත (අ) ප්‍රකාශයේ සඳහන් නිකිල අකිල දෙදෙනා ඇරඹූ ව්‍යාපාරය සාර්ථක වූ බැවින් ඔවුන් දෙදෙනා දිගුකාලීන මෙම ව්‍යාපාර කාර්යයේ නිරත වීමට සිතයි. මෙහිදී නීතිමය බැඳීම් අඩු ලියාපදිංචිය අනිවාර්ය නොවූ වගකීම් බෙදීමක් සිදුන්නාවූ ව්‍යාපාරයක් ඇරඹීම පිළිබඳ ඔබගෙන් උපදෙස් පතයි. ඔබ යෝජනා කරන ව්‍යාපාර සංවිධාන වර්ගය කුමක්ද? ඔබ යෝජනා කරන ව්‍යාපාරයේ යහපත් ලක්ෂණ ද ඔවුනට පැහැදිලි කර දෙන්න. (ලකුණු 2)

(v) පැතුම් කේවල ස්වාමි ව්‍යාපාරයක හිමිකරුවෙකි. ඔහු තම ව්‍යාපාරයට වඩා වරලත් ව්‍යාපාරයක් පවත්වාගෙන යාමෙන් අත්වන ප්‍රගතිය පිළිබඳ ඔබගෙන් විමසා සිටී.

- (අ) වරලත් ව්‍යාපාරයක් පවත්වාගෙනයාමේ වාසි, අවාසි ඔහුට පැහැදිලි කර දෙන්න. (ලකුණු 2)
- (ආ) වරලත් ව්‍යාපාරවල ලක්ෂණ අනුව එම ව්‍යාපාර වර්ග කර දක්වන්න. ඒවාට උදාහරණ 1 බැගින් දෙන්න. (ලකුණු 2)

03. (i) (අ) ඒක පුද්ගල හා හවුල් ව්‍යාපාර ලියාපදිංචිය අනිවාර්ය නොවූවද අයිතිකරුවන් නමින් හැර වෙනත් නමකින් පවත්වාගන යයි නම් ව්‍යාපාර නාම ආඥා පනත යටතේ ලියාපදිංචි කල යුතුයි. ව්‍යාපාර නාම ආඥා පනත නම්කර, එම ව්‍යාපාර ලියාපදිංචි කරන අනුපිළිවෙල ද ලියා දක්වන්න. (ලකුණු 2)

- (ආ) සමුපකාර ව්‍යාපාරයක් හා සංස්ථාපිත සමාගමක් අතර අසමානකම් 4ක් දක්වන්න. (ලකුණු 2)

(ii) (අ) ව්‍යවසායකත්ව ක්‍රියාවලිය රූප සටහනක් මගින් ඉදිරිපත් කරන්න. (ලකුණු 4)

- (ආ) ව්‍යවසායකත්වය බල ගැන්වීම සඳහා මූලික වශයෙන් කරුණු තුනක් එකිනෙක සම්බන්ධවීම අත්‍යාවශ්‍ය වේ. ඒවා මොනවාද? (ලකුණු 2)

(iii) ''ව්‍යවසායකයා සෑම විටම කළමනාකරුවෙකි. නමුත් කළමනාකරුවෙකු සෑම විටම ව්‍යවසායකයෙකු නොවිය හැක.'' කළමණාකරු හා ව්‍යවසායකයා අතර ඇති වෙනස්කම් හතරක් සඳහන් කරන්න.(ලකුණු 4)

(iv) (අ) බලපත්‍රලාභී මූල්‍ය සමාගම් වල කාර්යයන් 4ක් සඳහන් කරන්න. (ලකුණු 2)

- (ආ) කල් බදු මගින් ව්‍යාපාරිකයෙකුට අත්වන වාසි 4ක් සඳහන් කරන්න. (ලකුණු 2)

(v) (අ) ස්වයංක්‍රීය බැංකු සේවා නිසා බැංකුවලට අත්වන වාසි 4ක් සඳහන් කරන්න. (ලකුණු 2)

- (ආ) චෙක්පතක් අගරුවිය හැකි අවස්ථා 4ක් සඳහන් කරන්න. (ලකුණු 2)

04. (i) ජීවිත රක්ෂණය හා ගිනි රක්ෂණය අතර පවතින වෙනස්කම් දක්වා පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 4)

(ii) (අ) ආසන්නතම හේතුව මූලධර්මය රක්ෂණ වන්දි ගෙවීමේදී බලපානු ලබන්නේ කෙසේදැයි පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 2)

- (ආ) සන්නිවේදන ක්‍රියාවලියට ප්‍රතිපෝෂණයේ ඇති වැදගත්කම පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 2)

(iii) (අ) නවීන විද්‍යුත් සන්නිවේදන ක්‍රම 4ක් දක්වා පැහැදිලි කරන්න. (ලකුනු 2)

- (අ) නිෂ්පාදකයින් බොහෝමයක් සිය නිෂ්පාදිත පාරිභෝගිකයා අතට පත් කිරීම සඳහා අතරමැදියන් යොදා ගනී. වෙළඳම සඳහා අතරමැදියන් යොදා ගැනීමේ වාසි 4ක් දක්වන්න. (ලකුණු 2)

(iv) (අ) නිදහස් වෙළඳමට බලපාන තීරු බදු නොවන බාධාවලට නිදසුන් 4ක් දක්වන්න. (ලකුණු 2)

- (ආ) පහත සඳහන් භාණ්ඩ අපනයනය කිරීමේ දී අපනයන බලපත්‍ර ලබාගත යුතු ආයතන සඳහන් කරන්න.
  1. තේ
  2. එළවලු, කුලු බඩු හා බුලත්
  3. පොල්, කපාපු පොල්, පොල් කොල ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන
  4. මැණික් හා ස්වර්ණාභරණ (ලකුණු 2)

(v) වෙළෙඳ සංගම්, වෙලඳ ගිවිසුම්, හා ජාත්‍යන්තර සංවිධාන විදේශ වෙලඳමට විවිධ වූ බලපෑම් ඇති කරන ආකාරය නිදසුන් 4ක් දෙමින් පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 2)

II කොටස

05. (i) (අ) එක් එක් ආයතන වල කටයුතු පාලනය සඳහා කළමණාකරුවන් සිටින අතර, ඔවුනට නිශ්චිත වූ නිලනාමයක් නොමැත. ඔවුන් අධ්‍යක්ෂ, විධායක නිලධාරී, කොමසාරිස් ආදී නම් වලින් හඳුන්වයි. මෙලෙස ආයතනයක කළමනාකරුවන්විවිධ ආකාරයෙන් වර්ගවීම සඳහා උපයෝගී කරගනු ලබන පදනම් 3ක් නම් කරන්න. (ලකුණු 2)

(ආ) හෙන්රි මින්ස් බර්ග්ට අනුව කළමණාකරණ භූමිකා හෙවත් කාර්යන් ප්‍රධාන ශීර්ෂ 3ක් යටතේ දක්වයි. එම ශීර්ෂ 3 දක්වා, එකිනෙකට අයත් කාර්යයන් 1 බැගින් දක්වන්න. (ලකුණු 2)

(ii) (අ) කළයුතු දෙය මනාව ඉටුකිරීම මගින් අපේක්ෂිත අරමුනු ඉටුකර ගැනීම කළමණාකරණයයි. කාර්යක්ෂමතාවය ඉහළ නංවා ගැනීමට කළමණාකරුවෙකුට ගතහැකි ක්‍රියාමාර්ග දෙකක් දක්වන්න. (ලකුණු 2)

(ආ) සැලැස්ම යන්න නිර්වචනය කර එය සැලසුම්කරණයෙන් වෙනස්වන ආකාරය දක්වන්න. (ලකුණු 2)

(iii) (අ) ආයතනයක නායකත්වය මත එම ආයතනයේ සාර්ථකත්වය රඳ පවතී. පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 2)

(ආ) බලතල විමධ්‍යගතකරණය පැහැදිලි කර විමධ්‍යගත කිරීමේ වාසි දක්වන්න. (ලකුණු 2)

(iv) පිරීයත සැලැස්මක් යනු කුමක්දැයි හඳුන්වන්න. පිරීයත සැලැස්මක වාසි ලියන්න. (ලකුණු 4)

(v) (අ) මෙහෙයුම් කළමණාකරණයේ තත්ව පාලනය හා තත්ව ආරක්ෂණය යන සංකල්ප දෙක පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 2)

(ආ) මෙහෙයුම් කළමණාකරණයට අයත් මූලික කාර්යන් හා ඒවාට අයත් අනුබද්ධ කාර්යන් දක්වන්න. (ලකුණු 2)

06. (i) නිෂ්පාදන කළමණාකරණයේ වැදගත් අංගයක් ලෙස නඩත්තු කිරීම දැක්විය හැක. පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 4)

(ii) (අ) නිෂ්පාදන ආයතනයක් තුළ ක්‍රමානුකූලව නඩත්තුවක් සිදුකරයි නම් ඉන් ආයතනයට ලබාගත හැකි ප්‍රතිලාභ 4ක් දක්වන්න. (ලකුනු 2)

(ආ) නිෂ්පාදන ආයතනයක් තම නිෂ්පාදනයට ගනුලබන අමුද්‍රව්‍ය නශ්‍යවන සුළු ඒවානම් එම ආයතනයට ගැළපෙන තොග පාලන ක්‍රමය නම් කර එහි වාසි අවාසි 2 බැගින් ලියන්න. (ලකුණු 2)

(iii) (අ) නිෂ්පාදනය හා නිෂ්පාදන කළමනාකරණය කෙටියෙන් පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 2)

(ආ) පහත දැක්වෙන්නේ නිෂ්පාදන ආයතනයක නිෂ්පාදන පිරිවැය සමූහයකි. ඒවා ස්ථාවර හා විචල්‍ය පිරිවැයට වර්ග කරන්න.

1. ඍජු ද්‍රව්‍ය පිරිවැය	2. කැලි වැටුප්	3. ඍජු ශ්‍රම පිරිවැය
4. ගෙවල් කුලී	5. ස්ථිර සේවක වැටුප්	
6. විකුණුම් සඳහා ලබාදෙන කොමිස්	7. ගොඩනැගිලි ක්ෂය	

(ලකුණු 2)

(iv) (අ) අලෙවිකරණය හා අලෙවිය අතර වෙනස්කම් හතරක් දක්වන්න. (ලකුණු 2)

(ආ) ව්‍යාපාරයක් තම අරමුණු ඉටුකර ගැනීම සඳහා අනුගමනය කළයුතු මූලික ප්‍රවේශයන් අලෙවිකරණ සංකල්ප ලෙස හැඳින්වේ. අලෙවිකරණ සංකල්ප 4ක් සඳහන් කරන්න. (ලකුණු 2)

(v) (අ) වෙළඳපොළ ඛණ්ඩනය සඳහා උපයෝගී කරගනු ලබන නිර්ණායකයන් හතරක් පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 2)

(ආ) 'සෑම වෙළඳපොළ ඛණ්ඩනයක්ම සඵලදායී නොවේ' සඵලදායී වෙළඳපොළ ඛණ්ඩනයක් සඳහා පැවතිය යුතු අවශ්‍යතා විස්තර කරන්න. (ලකුණු 2)

07. (i) අලෙවිකරණයේ ජයග්‍රහණය වන්නේ යම් භාණ්ඩයක් හෝ සේවාවක් හෝ වෙළඳ පොළෙහිඉතා හොඳින් ස්ථාපිත වීමයි.

(අ) වෙළඳ පොළෙහි ස්ථාපිතවීම (Market Positioning) යනු කුමක්ද? (ලකුණු 2)

(ආ) වෙළෙඳපොළෙහි ස්ථාපිතවිය හැකි ආකාර දෙකක් සඳහන් කරන්න. (ලකුණු 2)

(ii) ආයතනයක 'නිෂ්පාදිත මිශ්‍රය' යනුකුමක්දැයි පැහැදිලි කර එහි දිග, පළල, ගැඹුර හා සංගතභාවය උදාහරණයක් ඇසුරින් පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 4)

(iii) (අ) නිෂ්පාදිතයක් සඳහා පාරිභෝගික වටිනාකමේ ධූරාවලිය (නිෂ්පාදිත මට්ටම්) නම්කර පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 2)

(ආ) අලෙවිකරණ සන්නිවේදන මිශ්‍රයේ ප්‍රධාන ප්‍රවර්ධන උපකරණ හතරක් නම් කරන්න. (ලකුණු 2)

(iv) (අ) මූල්‍ය කළමණාකරණයයනු කුමක්දැයි අර්ථකථනය කරන්න. (ලකුණු 2)

(ආ) මූල්‍ය කළමනාකරණයේ ප්‍රධාන කාර්ය කවරේද? (ලකුණු 2)

(v) සඵලදායී ලෙස අරමුදල් සම්පාදනය කර ගැනීමත්ඒවා භාවිතා කිරීමත් මූල්‍ය කළමණාකරුගේ මූලික වගකීම වේ.

(අ) මූල්‍ය කළමනාකරුගේකාර්යයන් හතරක් සඳහන් කරන්න. (ලකුණු 2)

(ආ) ව්‍යාපාරයකට අරමුදල් සම්පාදනය කරගත හැකි අභ්‍යන්තර හා බාහිර මූල්‍ය සම්පාදන මාර්ග සඳහා නිදසුන් දෙක බැගින් සඳහන් කරන්න. (ලකුණු 2)

08. (i) (අ) ක්‍රියාකාරී අනුපාත/මෙහෙයුම් කාර්යක්ෂමතා අනුපාත යනු මොනවාදැයි පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 2)

(ආ) සීමාසහිත සමාගමක තොරතුරු කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

2019.1.1	බඩු තොගය	රු. 80000
2019	වර්ෂයේ ගැණුම්	රු. 60000
2019.12.31	බඩුතොගය	රු. 30000

2019 වර්ෂයේ සමාගමේ තොග පිරිවැටුම් අනුපාතය ගණනය කරන්න. (ලකුණු 2)

(ii) (අ) සීමිත පොදු සමාගමකට කොළඹ කොටස් හුවමාරුවේ ලියාපදිංචිවිය හැකි ආකාර තුනකි. ඒ මොනවාද? (ලකුනු 2)

(ආ) කොළඹ කොටස් හුවමාරුවේ සමාගම් ලැයිස්තුගත කිරීමේදී භාවිතාවන පුවරු මොනවාද නම්කර, ඉන් එකක් පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 2)

(iii) සීමාසහිත කළණ හා මිතුරු සමාගම් දෙකෙහි මූල්‍ය තොරතුරු කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

	කළණ	**මිතුරු**
	රු.	රු.
ප්‍රාග්ධන ආයෝජන	300,000	120,000
විකුණුම්	600,000	360,000
ශුද්ධ ලාභය	60,000	40,000

ඉහත කළණ හා මිතුරු සමාගම් දෙකෙහි ලාභදායිත්ව අනුපාත ගණනය කර වඩාත් සාර්ථක සමාගම කුමක්දැයි පෙන්වන්න. (ලකුණු 4)

(iv) (අ) මානව සම්පත් සැලසුම්කරණය හඳුන්වන්න. (ලකුණු 2)

(ආ) මානව සම්පත් සැලසුම්කරණ ක්‍රියාවලියක පියවර පිළිවෙළින් දක්වන්න. (ලකුණු 2)

(v) සේවක ආකර්ෂණ ක්‍රියාවලියෙහි පියවරයන් පිළිවෙළින් දක්වා පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 4)

දෙවන වාර පරීක්ෂණය - 2020
13 ශ්‍රේණිය - ව්‍යාපාර අධ්‍යයනය - පිළිතුරු
I පත්‍රය

(01) - 4	(11) - 2	(21) - 4
(02) - 3	(12) - 2	(22) - 5
(03) - 2	(13) - 3	(23) - 4
(04) - 2	(14) - 2	(24) - 4
(05) - 4	(15) - 4	(25) - 4
(06) - 5	(16) - 2	(26) - 1
(07) - 3	(17) - 3	(27) - 5
(08) - 4	(18) - 3	(28) - 2
(09) - 3	(19) - 2	(29) - 3
(10) - 2	(20) - 2	(30) - 5

31. (අ) සිංගප්පූරුව (ආ) පාරිභෝගික ජාත්‍යන්තරය
32. (අ) පීඩන (ආ) ගෝලීයකරණය, ඍණාත්මක
33. (අ) නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතය, ප්‍රමාණාත්මක ණය පාලනය.
    (ආ) ව්‍යාපාරිකයාට, පාරිභෝගිකයාට
34. (අ) සීමිත පොදු සමාගම්, 2007 අංක 7
    (ආ) ඇපයෙන් සීමිත
35. (අ) ජාතික ව්‍යවසාය සංවර්ධන අධිකාරිය
    (ආ) ශ්‍රී ලංකා සුලු හා මධ්‍ය පරිමාණ කර්මාන්ත මණ්ඩලය
36. (අ) විද්‍යුත්, වාචික (ආ) ප්‍රතිපෝෂණය, ප්‍රතිචාරය
37. (අ) ඉදිරි පෝෂණය පාලනය (ආ) කාර්ය අභිමුඛ ශෛලිය, සේවක අභිමුඛ
38. (අ) ස්ථාවර ස්ථානීය පිරියත (ආ) ආරක්ෂිත, ආර්ථික ඇණවුම්
39. (අ) දිගුකාලීන සම්බන්ධතා, පාරිභෝගික තෘප්තිය
    (ආ) අභ්‍යන්තර අලෙවිකරණය, සමෝධානික අලෙවිකරණය, සම්බන්ධතා අලෙවිකරණය, කාර්යඵල/සමාජ වගකීම් අලෙවිකරණය.
40. (අ) වෘෂභ වෙළෙඳපල (Bull Market)
    (ආ) වලසා වෙළඳපල (Bear Market)
41. 1. වේගයෙන් වෙනස්වන බව/ගතික බව 2. සංකීර්ණ බව
    3. තරඟකාරී බව 4. ගෝලීයබව
    5. පාලනය කළ නොහැකිවීම.
42. 1. පුද්ගල විශේෂීකරණය 2. අතිරික්ත නිෂ්පාදනය
    3. භාණ්ඩ හුවමාරුව 4. වෙළෙඳම
43. 1. කාඩ්පත් හිමියා 2. කාඩ්පත් නිකුත් කරන ආයතනය
    3. වෙළෙන්දා 4. ණයපත් සංගමය
44. 1. සියලු අවදානම් ඔප්පුව 2. පූර්ණ අලාභය පමණක් ගෙවන ඔප්පුව
    3. තොටුපල ඔප්පුව 4. අළුත්වැඩියා ඔප්පුව 5. තැනීම් හානි ඔප්පුව
45. 1. අමුද්‍රව්‍ය කලට වේලාවටසපයා ගැනීමට.
    2. නිමිද්‍රව්‍ය කලට වේලාවට සපයා ගැනීමට.
    3. සේවකයන් වේලාවට ගෙන්වා ගැනිමට.
    4. ව්‍යාපාරික සබඳතා පැවැත්වීමට.
    5. වෙළඳපල ව්‍යාප්තියට.
46. 1. ස්වභාවික සම්පත් බෙදීයාමේ විෂමතාව. 2. සාපේක්ෂ පිරිවැය වාසිය.
    3. සමහර නිෂ්පාදිත සම්බන්ධව සමහර රටවල ඒකාධිකාරයක් තිබීම.
    4. භාණ්ඩ ප්‍රවර්ධනය. 5. වෙළෙඳ බාධක අවමවීම.
47. 1. පරිසර වෙනස්වීම. 2. වෙළෙඳපොල අස්ථාවර වීම්
    3. ගෝලීයකරණය 4. සංස්කෘතික විවිධත්වය 5. දැඩි තරගය

48. 1. භාණ්ඩ සංවර්ධන අදියර 2. හඳුන්වාදීමේ අදියර
3. වර්ධන අදියර 4. පරිණත අදියර
49. 1. අන්තර් බැංකු ඒක්ෂණ ණය වෙළඳපොළ 2. දේශීය විදේශීය විනිමය වෙළඳපොල
3. භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වෙළඳපල 4. වාණිජ පත්‍රිකා වෙළඳපල
50. 1. අධ්‍යාපන සුදුසුකම් 2. වෘත්තීය සුදුසුකම් 3. කායික යෝග්‍යතාව
4. පළපුරුද්ද 5. ආකල්ප හා ලැදියාව 5. බුද්ධි මට්ටම

II - කොටස

01. (i) (අ) ව්‍යාපාර ක්‍රියාවලියේ නිෂ්පාදනය, අලෙවිකරණය, මුල්‍ය පරිපාලනය, පර්යේෂණ හා සංවර්ධනය, මානව සම්පත් කළමනාකරණය යනාදීකාර්යයන් සියල්ල භාවිතය හා කළමනාකරණය සමෝධානික කරමින් සමස්ථ ව්‍යාපාර කටයුතු සුමටව ගලායාමට නවීන තාක්ෂණය හෝ අන්තර්ජාලය භාවිතා කිරීම විද්‍යුත් ව්‍යාපාර ලෙස හඳුන්වයි. විද්‍යුත් වාණිජ්‍යය යනු අන්තර්ජාලය හරහා භාණ්ඩ මිලදී ගැනීම හා විකිණීමයි. විද්‍යුත් වාණිජ්‍යය විද්‍යුත් ව්‍යාපාර තුළ අන්තර්ගතය. (අර්ථගැන්වීමට ලකුණු 2)

(ආ) 1. මිහිකත සමුළුව මගින් ගනුලබන ක්‍රියාමාර්ග (කියෝටෝ සම්මුතිය)
2. වියානා සම්මුතිය මගින් ඕසෝන් ස්ථරය සුරැකීම.
3. පරිසර කළමනාකරණය සම්බන්ධව ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිති පද්ධති හඳුන්වා දීම. (ISO -14001)
4. න්‍යෂ්ටික අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය.
5. හරිත නිෂ්පාදිතවලට අවතීර්ණ වීම.
6. ප්‍රතිචක්‍රීකරණ වැඩසටහන් හඳුන්වාදීම.
7. කාබන් වෙළඳමට යොමුවීම.
8. හරිතාගාර වායු විමෝචනය පාලනය. (කරුණකට 1/2බැගින් කරුනු4ට ලකුනු 2)

(ii)(අ) 1. ස්වයං නිෂ්පාදනයෙන් 2. හිඟමන් ගැනීමෙන් ලබාගැනීම.
3. හුවමාරුවෙන්. 4. බලහත්කාරයෙන් ලබා ගැනීම.(සමාජය අනුමත නොකරන ක්‍රමයකි.)
(කරුණු 2ට ලකුණු 2)

(ආ) 1. විකුණුම්කරු හා ගැනුම්කරු මුහුණට මුහුණ හමුනොවීම.
2. පරිඝණක තොරතුරු මගින් විකුණුම් හා මිලට ගැනුම් ගිවිසුම් සකස් කිරීම.
3. බොහෝ විට ඉංග්‍රීසි මාධ්‍යයෙන් ගනුදෙනු සිදුවීම.
4. පිළිගත් ණය කාඩ්පත් මගින් ගෙවීම සිදුකිරීම.
5. බෙදාහැරීම සඳහා කුරියර් සේවාව භාවිතා කිරීම.
6. භාණ්ඩය භෞතිකව පරීක්ෂා කළ නොහැකි වීම. (කරුණු 4ට ලකුණු 2යි කරුණකට 1/2බැගින්)

(iii) 1. අයිතිවරුවන් සඳහා වූ අරමුණු :
උදා : 1. ලාභ ඉපයීම. 2. වෙළෙඳ පොලේ රැඳී සිටීම. 3. වෙනත් පිළිගත හැකි.
2. සේවකයින් සඳහා වූ අරමුණු :
උදා : 1. ඉහළ වැටුප්. 2. රැකියා සුරක්ෂිතතාවය. 3. වෙනත් පිළිගත හැකි.
3. ගනුදෙනුකරුවන් සඳහා වූ අරමුණු :
උදා : 1. ගුණාත්මක භාණ්ඩ. 2.ආචාරශීලී වීම. 3. සාධාරණ මිල.
4. සමාජය සඳහා වූ අරමුණු :
උදා : 1. පරිසරය සුරැකීම. 2. සමාජ සුබසාධනය. 3. රැකියා අවස්ථා.(උදාහරණ සමග කරුණු 4ට ලකුණු 4)

(iv) (අ) 1. ද්විත්ව සමපාතයක් නොතිබීම. 2.හුවමාරු අනුපාතය තීරණ කිරීමේ ගැටළුව.
3. කුඩා කොටස්වලට බෙදාහැරීමේ අපහසුව. 4. භාණ්ඩ ප්‍රවාහනයේදී ගැටළු මතුවීම.
5. භාණ්ඩ නශ්‍යවීම. (කරුණු 4ට ලකුණු 2යි. කරුණකට 1/2 බැගින්)
(ආ) 1. ගනුදෙනුකරුවන් 2. සේවකයින් 3. අයිතිකරුවන් 4. සමාජය
(නම් කිරීමට ලකුණු 1, පැහැදිලි කිරීමට ලකුණු 1)

(v)(අ) මිනිසුන්ගේ අවශ්‍යතා හා වුවමනා ඉටුකිරීම සඳහා වෙළඳපොළට ඉදිරිපත් කරනු ලබන ඕනෑම දෙයක් වේ. මේවා වෙළෙඳ පොළ පිළිගැන්වීම් හෙවත් වෙළඳ පොළ අලෙවි අයිතමයන් ලෙසද හඳුන්වයි. (ලකුණු 2)

(ආ) 1. ව්‍යාපාරයේ පැවැත්ම තහවුරු වීම. 2. ව්‍යාපාරයේ කීර්තිනාමය වර්ධනය වීම.
3. ව්‍යාපාරය පිළිබඳ විශ්වාසනීයත්වය තහවුරුවීම. 4. ගනුදෙනුකරුවන් තෘප්තිමත් කළහැකි වීම.
5. ව්‍යාපාරයේ අරමුණු හා පරමාර්ථ ළඟා කර ගැනීමට පහසුවීම.
(කරුණු 4ට ලකුණු 2යි. කරුණකට 1/2 බැගින්)

02. (i)

සාධක	හේතු
1.ප්‍රතිපෝෂකයින්(ගනුදෙනුකරු)	ගැනුම් චර්යාව හාමිලදී ගැනීමේ දී සැලකිලිමත් වියයුතු කරුණු සම්බන්ධ ආචාරධර්ම ගොඩනැගීම.
2.අමුද්‍රව්‍ය හා අනෙකුත් යෙදවුම් (සැපයුම්කරු)	අමුද්‍රව්‍යවල ගුණත්වය තහවුරු කරගැනීමට අවශ්‍ය ආචාරධර්ම ගොඩනැගීම.
3.නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය (සේවකයින්)	ගුණත්වය ඉහළ නැන්වීමට අවශ්‍ය සේවක චර්යාව හා සේවක විනය සම්බන්ධව ආචාර ධර්ම ගොඩනැන්වීම.
4.ලාභයට වඩා සමාජ වගකීම (අයිතිකරුවන්)	ගුණත්වය හා ලාභාය පිළිබඳ සමබරතාවයක් ඇතිකරගැනීමට අදාළ ආචාරධර්ම ගොඩනැන්වීම.
5.ආචාරධර්ම සුරැකීම.(තරඟකරුවන්)	තරඟකාරිත්වය ප්‍රතිචාර හා උපායමාර්ග සම්බන්ධ ආචාර ධර්ම ගොඩනැන්වීම.

(සාධක 4ට ලකුණු 1/2 බැගින් ලකුණු 2, විස්තර කිරීමට 1/2 බැගින් ලකුණු 2)

(ii)(අ) 1.බදු ගෙවීම. 2. දේශීය සම්පත් භාවිතය.
3. රජය ක්‍රියාත්මක කරන ප්‍රතිපත්ති පිළිපැදීම. 4. නීති රීති පිළිපැදීම.
5. සේවානියුක්තියට දායක වීම. 6.පරිසරයට වනහානිය අවමකිරීම. (ඕනෑම 4කට ලකුණු 2)

(ආ) * ආයතනික භාණ්ඩ සඳහා රේගු බදු අයකිරිමෙන් ආනයන සීමා වන අතරම දේශීය නිෂ්පාදනය වර්ධනය කරගත හැකිය.
* දේශීය නිෂ්පාදිත මත බදු අයකිරීමෙන් භාණ්ඩ හා සේවා වල මිල ඉහළ යාම සිදුවිය හැකිය.
* රජය, යටිතල පහසුකම් මත වියදම් දැරීම නිසා ව්‍යාපාරික කටයුතු පහසු කෙරේ. (නිදසුන් 2ට ලකුණු 2)

(iii) (අ)*වෙළඳපොළ තුළ භාණ්ඩ හා සේවා බහුල වීම.
* තරගකාරිත්වය වැඩිවීම නිසා වෙළඳපලතුළ විෂමාචාර ඇතිවීමට ඇති ඉඩ වැඩිවීම.
* නිදහස් වෙළඳම සමග වෙළඳපොළ සංකීර්ණ වීම.
* ගෝලීයකරණය සමග ඇතිවිය හැකි සමාජ හා සංස්කෘතික පිරිහීම.
* පරිසර දූෂණය වැළැක්වීම සඳහා පාරිභෝගිකයන්දැණුවත් කිරීම අවශ්‍ය වීම. (කරුණු 4ට ලකුණු 2)

(ආ) * ස්වේච්ඡාවෙන්. * SLS සහතික ලාංඡන ක්‍රමය මගින්.
* පූර්ව අපනයන පරික්ෂාව මගින් * ආනයන පරික්ෂාව මගින්.
* අපනයන පිළිබඳ පිළියෙළ කළමුහුදු ආහාර පරික්ෂාව මගින්. (කරුණු 4ට ලකුණු 2)

(iv) (අ) බද්ධ ව්‍යාපාරයකි. (ලකුණු 1)
යහපත් ලක්ෂණ : 1. වාචිකගිවිසුමක් වත ඇරඹීම.
2. ලියාපදිංචිය අනිවාර්ය නොවීම.
3. නිශ්චිත නමක් නොතිබීම.
4. කෙටිකාලීන අරමුනු හා ඇරඹීම.
4. ගිණුම් තැබීම හා විගණනය අනිවාර්ය නොවීම.
5. නෛතික පුද්ගලභාවයක් නොතිබීම. (කරුණු 2ට ලකුණු 1)

(ආ) හවුල් ව්‍යාපාර
යහපත් ලක්ෂණ : 1. අලාභය බෙදීයාම.
2. ව්‍යාපාරික අවදානම බෙදීයාම.
3. සාපේක්ෂව දිගුකාලීන පැවැත්මක් තිබීම.
4. ලියාපදිංචිය අනිවාර්ය නොවීම.
5. නිශ්චිත ස්ථානයක් තිබීම. (කරුණු 2ට ලකුණු 2)

(v)(අ) වරලත් ව්‍යාපාරවල වාසි : 1. ආයෝජනයකින් තොරව විශාල පුරස්කාරයක් ලැබීම.
2. වෙළඳපොළ ව්‍යාප්තකරගත හැකිවීම. (කරුණු 1ට ලකුණු 1)
වරලත් ව්‍යාපාරවල අවාසි : 1. වරලත් ගිවිසුමට අනුව කටයුතු කිරීමට සිදුවීම.
2. ව්‍යාපාරික රහස් සංයෝජනය පිටතට ගලා යාම.
(කරුනු 1 ට ලකුණු 1)

(ආ) 1. නිෂ්පාදන වරලත් ව්‍යාපාර - කොකා කෝලා, පෙප්සි කෝලා
2. නිෂ්පාදිත වරලත් ව්‍යාපාර - සිපෙට්කෝ අලෙවිසැල්
3. ව්‍යාපාර ක්‍රමය සඳහා වූ වරලත් ව්‍යාපාර - මැක්ඩොනල්ඩ්, පීසා හට්,...(ලකුණු 2)

03. (i) (අ) 1918 අංක 06 දරණ ව්‍යාපාර නාම ආඥා පනත.
ක්‍රියාපටිපාටිය :
1. ව්‍යාපාරය ආරම්භ කිරීමට අපේක්ෂා කරනු ලබන ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලයෙන් හවුල් ව්‍යාපාරයක් ලියාපදිංචියට අදාළ ඉල්ලුම් පත්‍රය ලබාගැනීම.
2. අදාළ ප්‍රදේශයේ ග්‍රාම නිලධාරීගෙන් ව්‍යාපාර නාම ලියාපදිංචි කිරීම සඳහා වූ වාර්තාව ලබා ගැනීම.
3. අදාළ ග්‍රාම නිලධාරී වාර්තාව සහ ආකෘති පත්‍රය ලියා පදිංචි ගාස්තුද සමඟ ප්‍රාදේශීය ලේකම් වෙත භාර දීම.
4. ප්‍රාදේශීය ලේකම් මගින් ලියාපදිංචි කිරීමේ සහතිකය ලබා ගැනීම. (ලකුණු 2)

(ආ) සමානකම් : 1. පෞද්ගලික අංශයේ ව්‍යාපාර සංවිධාන වීම.
2. ලියාපදිංචිය අනිවාර්ය වීම.
3. ගිණුම් තැබීම හා විගණනය අනිවාර්ය වීම.
4. නෛතික පුද්ගල භාවයක් තිබීම. (කරුනු 2ට ලකුණු 1)

අසමානකම් :

සමුපකාරය	**සංස්ථාපිත සමාගම්**
1. ලියාපදිංචිය 1992 අංක 11 දරණ සමුපකාර (සංශෝධන) පනත	1. 2007 අංක 07 දරණ සමාගම් පනත
2. කොටසකට නිශ්චිත අගයක් ඇත.	2. නිශ්චිත අගයක් නැත.

(කරුනු 2ට ලකුණු 1)

(ii)(අ)

නව්‍යතා සොයාගැනීම
↓
සංකල්ප ගොඩනැගීම හා ව්‍යාපාර සැලැස්ම සැකසීම.
↓
අවශ්‍ය සම්පත් සම්පාදනය
↓
යථාර්ථයක් බවට පත්කර ගැනීම.
↓
ප්‍රතිලාභ ලැබීම.

(හෝ පිළිගත හැකි රූපසටහනකට ලකුණු 2)

(ආ) 1. අවස්ථා
2. ප්‍රමාණවත් සම්පත්
3. කළමනාකරණ කණ්ඩායම්/කළමනාකරණය (ලකුණු 2)

(iii)

ව්‍යවසායකයා	**කළමනාකරු**
1. තමා අවදානම් දරමින් ලාභ හෝ පාඩු දරයි.	ව්‍යාපාර කටයුතු මෙහෙයවීමට වැටුප් ලබයි.
2.ව්‍යාපාරයේ හිමිකරුය.	ව්‍යාපාරයේ සේවකයෙකි.
3. නවෝත්පාදනයට මුල්තැන ලබාදෙයි.	මෙහෙයුම් කාර්යක්ෂමතාවයට මුල්තැන ලබාදෙයි
4. ව්‍යාපාරයක් ආරම්භකර පවත්වාගෙන යයි.	ඇරඹූ ව්‍යාපාරයේ මෙහෙයුම් කටයුතු කරගෙනයයි.

(ලකුණු 4)

(iv) (අ) * කල්බදු මූල්‍යකරණය. * කුලී පිට ගැණුම් පහසුකම් සැපයීම.
* කෙටිකාලීන ණය සැපයීම. * කාලීන තැන්පතු භාරගැනීම.
* රජයේ සුරැකුම්පත්වල ආයෝජනය. * දේපළ හා ඉඩම් වෙළඳම් කිරිම. (කරුණු 4ට ලකුණු 2)

(ආ) * ඉහළ වටිනාකමකින් යුත් වත්කම් මුළු මුදලම නොගෙවා භාවිතයට ඉඩ ලැබීම.
* කල්බදු සඳහා ගෙවන කුලිය ආදායම් බද්දෙන් නිදහස් වීම.
* යන්ත්‍ර යල් පැනීම නිසා ඇතිවන පාඩු හා ප්‍රාග්ධන අලාභ මගහැරීම.
* විශාල මුදලක් ආයෝජනය නොකර වැඩි ආදායමක් ඉපයිය හැකිවීම. (කරුණු 4ට ලකුණු 2)

(v)(අ) * පිරිවැය අඩුවීම. * තදබදය අඩුවීම. * නිරවද්‍යතාවය ඉහළවීම.
* කාර්ය මණ්ඩලය අඩුකරගත හැකිවීම.
* බැංකු සේවා පුළුල් වී බැංකු ලාභදායිත්වය වැඩිවීම. (කරුණු 4ට ලකුණු 2)

(ආ) * ගිනුමේ ප්‍රමාණවත් මුදල් නොමැති වීම.
* අණකරු විසින් ගෙවීම් නතර කර තිබීම.
* අණකරු බුන්වත් වීම. * ගානිෂි නියෝගයක් ලැබීම.
* ලිඛිත වැරදි. * ගිණුම වසා තිබීම.
* අණකරු මරණයට පත්වීම. (කරුණු 4ට ලකුණු 2)

04. (i) **ජීවිත රක්ෂණය** **ගිණි රක්ෂණය**

ජීවිත රක්ෂණය	ගිණි රක්ෂණය
* අවදානම නිශ්චිත වේ.	* අවදානම නිශ්චිත නොවේ.
* හානි පූර්ණ මූලධර්මය අදාළ නොවේ.	* හානි පූර්ණය අදාළ වේ.
* ඉතිරිකිරීමක් හෙවත් ආයෝජනයකි.	* හානියකදී පමණක් වන්දි ලැබේ.
* පැවරිය නොහැක.	* පැවරිය හැක.

(ඉහත වෙනස්කම් සහිත පැහැදිලි පිළිතුරට ලකුණු 4)

(ii)(අ) හානිය සිදුවීමට බලපෑ ආසන්නතම හේතුව රක්ෂණ ගිවිසුමෙන් ආවරණය වන්නේනම් පමණක් අදාළ වන්දිය ගෙවනු ලබනඅතර එසේ නොවන අවස්ථාවල වන්දි ගෙවීම ප්‍රතික්ෂේප වේ.(පැහැදිලි කිරීමට ල 2)

(ආ) පණිවුඩව නිසිපරිදි ලැබුනු බවටත් එය නිවැරදිව ලබන්නා තේරුම්ගත් බවටත් තහවුරු කරගැනීමට යවන්නාට ප්‍රතිපෝෂණය ඉතාමවැදගත් වේ. එබැවින් සන්නිවේදන ක්‍රියාවලියේ ඉතා වැදගත් පියවරකි. (ලකුණු 2)

(iii)(අ) * අන්තර්ජාලය * විද්‍යුත් තැපැල* ඉන්ට්‍රානෙට් * ෆැක්ස් * ජංගම දුරකථන * ඉන්ටර්කොම්
* හඬ තැපැල (ඉහත කරුණු 4ක් දක්වා එකිනෙක කෙටියෙන් පැහැදිලිකිරීමට ලකුණු 2)

(ආ) * විවිධ නිෂ්පාදකයින් නිපදවන භාණ්ඩ හා සේවා ලබාගෙන අවශ්‍ය වේලාවට පහසු ස්ථානයකදී පාරිභෝගිකයාට ලබාදීමට කටයුතු කිරීම.
* නව භාණ්ඩ හා සේවා හඳුන්වාදීම පහසුවීම.
* වෙළෙඳපොළ තොරතුරු අදාළපාර්ශ්වයන්ට පහසුවෙන් ලබාගත හැකිවීම.
* හුවමාරු ක්‍රියාවලිය සරල වීම. (වාසි 4ක් දැක්වීමට ලකුණු 2)

(iv)(අ) * ආනයන සීමා කිරීම්/පංගු කිරීම්. * අපනයන සීමා කිරීම් / පංගු කිරීම්.
* ආනයන/අපනයන තහනම් කිරීම. * වෙළඳ ගිවිසුම්.
* දැඩි විනිමය ප්‍රතිපත්ති. (නිදසුන් 4ට ලකුණු 2)

(ආ) 1. තේ - ශ්‍රී ලංකා තේ මණ්ඩලය.
2. එලවළු, කුළු බඩු හා බුලත් - ආනයන අපනයන පාලක දෙපාර්තමේන්තුව
3. පොල්, කපාපු පොල්. පොල් කොළ ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන - පොල් සංවර්ධන අධිකාරිය
4. මැණික් හා ස්වර්ණාභරණ - රාජ්‍ය මැණික් හා ස්වර්ණාභරණ අධිකාරිය.
(ආයතනවල නම් නිවැරදිව ඇතුළත් සම්පූර්ණ පිළිතුරට ලකුණු 2)

(v)* නිදහස් වෙළඳමට එරෙහි තීරු බදු හා තීරු බදු නොවන බාධා ඉවත්වීම.
* රටවල් අතර සහයෝගිතාව වර්ධනය වීම.
* වෙළෙඳගිවිසුම් හරහා තම රටේ නිෂ්පාදිත සඳහා ස්ථිර වෙළඳපොළක් හිමිවීම.
* සාමාජික සෑම රටකටම සමාන වරප්‍රසාද හිමිවීම.
* ගෝලීය මූල්‍ය සහයෝගීතාව වර්ධනයවීම හා මූල්‍ය ස්ථායිතාව සහතික වීම.
* රැකී රක්ෂා පුළුල්වීම හා තිරසර ආර්ථික සංවර්ධනය සහ දුප්පත්කම අඩුවීම.
(නිදසුන් 4ක් දක්වමින් පැහැදිලි කිරීමට ලකුණු 4)

05. (i) (අ) * විශේෂඥතාව දක්වන ක්ෂේත්‍රය * බලතල හෙවත් අධිකාරිය
* කටයුතු වල ස්වභාවය

(ආ) 1. පුද්ගලාන්තර භූමිකාව 2. තොරතුරු භූමිකාව3. තීරණ භූමිකාව
(ඉහත (අ) සහ (ආ) කොටසේ දක්වා ඇති ආකාරයට පිළිතුරු සපයා ඇත්නම් සම්පූර්ණ ලකුණු දෙන්න.)

(ii)(අ) 1. ඵලදායීතාවය වැඩිකිරීම. 2. පිරිවැය පාලනය
ඵලදායීතාවය පාලනය යනු : අඩු යෙදවුම් ප්‍රමාණයකින් ඉහළ නිමැවුමක් ලබාගැනීම. **පිරිවැය පාලනය යනු :** ආයතනිකකටයුතුවලදී එහි පිරිවැය අවම කිරීමට උත්සාහ දැරීම. (ලකුණු 2)

(ආ) සැලසුම්කරණයයනු ව්‍යාපාර ආයතනයක් ළඟාකරගැනීමට අපේක්ෂිත තත්වයන් නිර්මාණය කිරීමෙන්ජ් සඳහා කළයුතු ක්‍රියාකාරකම් නිශ්චය කිරීමටත් උචිත ආකාරයට වැඩ පිළිවෙලවල් නිර්මාණය කිරීම වන අතර, සැලසුම් කරණයේ ප්‍රතිඵලයනැතහොත් සැලසුම්කරණය තුළින් ගොඩනගන ලිඛිත ලේඛනය සැලැසුමකි. (ලකුණු 2)

(iii)(අ) කුමන ව්‍යාපාරයක වුවද සාර්ථකත්වයෙන් ඉදිරියට මෙහෙයවා පවත්වාගෙන යාමට උපකාර වන්නේ නායකත්වයයි. තම යටත් පිරිසට මග පෙන්වයි. අභිප්‍රේරණය කරයි. දුර්වලතා මගහරවා සාර්ථකත්වයට මග පෙන්වයි. ඉලක්ක පරමාර්ථ දෙසට ව්‍යාපාර ආයතනය යොමුකරයි. (මෙම පිළිතුරු ඇතුළත්ව ඇත්නම් සම්පූර්ණ ලකුණු දෙන්න.)

(ආ) අග්‍රකළමනාකරු සඳහා බලතල පහත කළමනාකරණ ස්ථරවලට පවරා දීමයි.
අග්‍ර කළමනාකරණ කටයුතු පහසුවීම, ඔවුනට ඉක්මනින් තොරතුරු දැනුම්දිය හැකිවීම, ඉක්මනින් තීරණගත හැකිවීම. සැලසුම් නිසිපරිදි ක්‍රියාත්මක කළ හැකි වීම. (කරුණු 4ක් දක්වා ඇත්නම් ලකුණු 2)

(iv) පිරියත සැලස්ම යනු : නිෂ්පාදන ආයතනයක නිෂ්පාදන කටයුතු පැවැත්වීම සඳහා අවශ්‍ය විවිධ ද්‍රව්‍ය උපකරණ යන්ත්‍ර කාර්ය මධ්‍යස්ථාන සේවකයන් නිවැරදිව ස්ථානගතකර ඇති ආකාරය පිරියත සැලැස්මයි.

වාසි : * නිෂ්පාදන කාර්ය වඩා සුමටව සිදුකළ හැකිවීම.
* මෙහෙයුම් කටයුතුවල නම්‍යතාව ඇතිවීම.
* පවත්නා ඉඩකඩින් උපරිම ප්‍රයෝජන ගතහැකි වීම.
* සුපරික්ෂණය පහසුවීම.
* අනවශ්‍ය සේවක චලන අඩුවීම.

(පිළිතුරු ප්‍රමාණවත්ව දක්වා ඇත්නම් සම්පූර්ණ ලකුණු දෙන්න. වාසි 4ක් දක්වා ඇත්නම් ලකුණු 2ක් දෙන්න.)

(v)(අ) **තත්ව පාලනය :** නිෂ්පාදන ආයතනය විසින් ස්ථාපිතකරන ලද ප්‍රමිතීන්ට අනුකූල නිෂ්පාදන කටයුතු සිදුවන්නේද රටේ නෛතික අවශ්‍යතාවයන්ට අනුව නිෂ්පාදන කරනු ලබන්නේද යන්න තහවුරු කරගැනීමේ ක්‍රියාවලිය.

තත්ව ආරක්ෂණය : නිෂ්පාදන ආයතයක නිෂ්පාදන ක්‍රියාකාරකම්තුළින් නිපදවන ලද නිෂ්පාදිත ගනුදෙනුකරුවන්ට සැපයීමේදී එහි ගුණාත්වය පිළිබඳ සහතික කිරීමක් ලබාදීමට කටයුතු කිරීම.

(ආ) **නිෂ්පාදන අංශය**

නිෂ්පාදන ඉංජිනේරු කරුණු	**නිෂ්පාදන සැලසුම් කරුණු**	**ද්‍රව්‍ය මිලදී ගැනීම**	**නිෂ්පාදන පාලනය**
යන්ත්‍ර	* කෙටිකාලීන නිෂ්පාදන වැඩසටහන්	* ද්‍රව්‍ය	* ගුණත්වය
ශ්‍රමිකයින්		* පිරිවැය	* තත්ව පාලනය
නිෂ්පාදන කාලසටහන	* දිගුකාලීන නිෂ්පාදන	* ද්‍රව්‍ය ගුණත්ව	* පිරිවැය පාලනය
නිෂ්පාදිත ක්‍රියාවලිය	වැඩ සටහන්	* ගබඩා පහසුකම්	* ක්‍රියාකාරී පාලනය

06. (i) ව්‍යාපාරයක වත්කම්වල පැවැත්ම හා කාර්යක්ෂමතාවය සඳහා යොදාගන්නා සියලු ක්‍රියාමාර්ග නඩත්තුව යටතට ගැනේ. ගොඩනැගිලි, යන්ත්‍ර සූත්‍ර. රථවාහන ආදියෙහි ක්‍රියාකාරිත්වයහොඳින් පවත්වාගෙන යාමට නිරන්තරව නඩත්තුව පිළිබඳ අවධානය යොමුවිය යුතුයි.
(සම්පූර්ණ පිළිතුරට ලකුණු 4යි, එසේ නැති ඒවාට පිළිතුරු අනුව ගැළපෙන ලකුණ ලබාදෙන්න)

(ii)(අ) * නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය අඛණ්ඩම කරගත හැකිවීම.
* යන්ත්‍ර ක්‍රියා විරහිතවීමේදී සිදුවියහැකි වියදම් අඩුකරගත හැකිවීම.
* අනතුරු ගිනිගැනීම් අවම කරගතහැකිවීම.
* නිෂ්පාදනයේ සිදුවන අපතේයාම් අඩුකරගත හැකිවීම.
* නිෂ්පාදන ගුණාත්මය ආරක්ෂා කරගත හැකිවීම. (කරුණු 4 ලකුණු 2)

(ආ) JIT ක්‍රමය

වාසි	**අවාසි**
* ගබඩා පිරිවැය අවම වීම.	* අමුද්‍රව්‍ය හිඟවීම් ඇතිවීම.
* තොග අවධානම අඩුවීම.	* හදිසි ඇනවුම්වලදී අමුද්‍රව්‍ය ගුණත්වය පිළිබඳ ගැටළු.
* නිමැවුම් එසැනින්	* පිරිවැය ඉහළයා හැකිවීම.

වෙළඳපලට ඉදිරිපත් කළහැකිවීම. (නම් කිරීමට ලකුණු 1යි, වාසි 2ට හා අවාසි 2ට 1/2 බැගින් ලකුණු 1)

(iii) යෙදවුම්වලට හෙවත් අමුද්‍රව්‍ය වලට යම් වටිනාකමක් එකතුකර පුද්ගල වුවමනා ඉටුකර දෙන අයුරින් යම් නිමවුම් බවට පත්වීම.
නිෂ්පාදන කළමනාකරණය යනු : නිෂ්පාදන සැලැසුම්කරණය සම්පත් සංවිධානකරණය, සේවක ක්‍රියාකාරකම් මෙහෙයවීම. කාර්ය සාදනය හා නියාමනයයි.
(ප්‍රමාණවත් කරුණු ඉදිරිපත් කර ඇත්නම් සම්පූර්ණ ලකුණු දෙන්න)

(iv) (අ)

අලෙවිකරණය	**අලෙවිය**
1.පුළුල් ක්‍රියාවලියකි.	අලෙවිකරණයේ එක් කාර්යයකි.
2. විකිණීමට පෙර හා පසුත් ක්‍රියාත්මක වේ.	අදාල කාර්යයෙන් පසු ගනුදෙනුව අවසන් වේ.
3. පාරිභෝගිකයා කේන්ද්‍රකරගනී.	නිෂ්පාදිත විකිනීම කෙරෙහි අවධානය යොමුවේ.
4.මිනිස් අවශ්‍යතා වුවමනා තෘප්තිමත් කිරීම තුළින් ව්‍යාපාරික අරමුණු ඉටුකර ගැනීම සඳහා වූ සමෝධානික ක්‍රියාවලියකි.	භාණ්ඩයක අයිතිය. මුල්‍යමය වටිනාකමක්මත වෙනත් පාර්ශවයක් වෙත පැවරීමකි.

(කරුණු 4ට 1/2 බැගින් ලකුණු 2)

(ආ) 1. නිෂ්පාදන සංකල්පය 2. නිෂ්පාදිත සංකල්පය
3. විකුණුම් සංකල්පය 4. අලෙවිකරණ සංකල්පය (ලකුණු 2)

(v)(අ) 1. භූගෝලීය සාධක 2. ප්‍රජා විද්‍යාත්මක සාධක
3. මනෝ විද්‍යාත්මක සාධක 4. චර්යාත්මක සාධක(නම්කර පැහැදිලි කිරීමට ලකුණු 2, නම් කිරීමට ල. 1)

(ආ) 1. මැනිය හැකි බව. 2. ප්‍රමාණවත් බව. 3. ළඟාවිය හැකි බව
4. වෙන්කොට හඳුනාගත හැකි බව. (නම්කර පැහැදිලි කිරීමට ලකුණු 2)

07. (i) (අ) භාණ්ඩයක් හෝ සේවාවක් හෝ පිළිබඳව පාරිභෝගිකයන්ගේ මනසෙහි ඉඩක් ඇතිකරලීම වෙළෙඳ පොළෙහි ස්ථාපිතවීම ලෙස හැඳින්වේ. (ලකුණු 2)
(ආ) 1. භාණ්ඩ තුළ විවිධ ගුණාංග හා ප්‍රයෝජන ඇතුළත් කිරීම.
2. තරඟකරුවන්ට සාපේක්ෂව වඩා ඉහළ සේවාවක් ලබාදීම(හෝ පිළිගතහැකි වෙනත් පිළිතුරු 2ට ලකුණු 2)

(ii) කිසියම් විකුණුම්කරුවෙකු විකිණීමට ඉදිරිපත් කරන නිෂ්පාදිත කළඹ නිෂ්පාදිත මිශ්‍රය වේ.(ලකුණු 1)
(සුදුසු උදාහරණයක් මගින් දිග, පළල, ගැඹුර සංගතභාවය පැහැදිලි කිරීමට ලකුණු 3)

(iii) (අ) 1. හර ප්‍රතිලාභය 2. මූලික නිෂ්පාදිතය
3. අපේක්ෂිත නිෂ්පාදිතය 4. වැඩිදියුනු කළ නිෂ්පාදිතය 5. විභව නිෂ්පාදිතය
(හතරක් නම්කර පැහැදිලි කිරීමට ලකුණු 2, නම් කිරීමට පමණක් ලකුණු 1)
(ආ) 1. ප්‍රචාරණය 2. විකුණුම් ප්‍රවර්ධනය 3. පෞද්ගලික විකුණුම්
4. මහජන සම්බන්ධතා 5. සෘජු අලෙවිකරණය 6. ඉසව් හා අත්දැකීම්.(හතරක් නම් කිරීමට 1/2බැගින් ල 2)

(iv)(අ) ව්‍යාපාරයකට අවශ්‍ය අරමුදල් යෝග්‍ය මාර්ග වලින් සපයා ගැනීමේ හා එම අරමුදල් ඵලදායී ලෙස ව්‍යාපාර කටයුතුවල ආයෝජනය කරමින් අයිතිකරුගේ ධනය උපරිම කිරීමේ සියලු කටයුතු මූල්‍ය කළමනාකරණය වේ.
(ආ) අවශ්‍ය අරමුදල් පිළිවෙල සැලසුම් කිරීම, එම අවශ්‍යතා අනුව අරමුදල් සම්පාදනය කිරීම සහ ඒවා සඵලදායීව හා කාර්යක්ෂම ලෙස භාවිතා කිරීම මූල්‍ය කළමනාකරණයේ ප්‍රධාන කාර්යය වේ.

(v)(අ) 1. ව්‍යාපාරයේ මූල්‍ය සැලසුම් සකස් කිරීම හා ක්‍රියාත්මක කිරිම.
2. ව්‍යාපාරයේ මූල්‍ය ප්‍රවාහය නියාමනය කිරීම.
3. අය වැය සම්පාදනය
4. ආයෝජන නිර්දේශ කිරීම. (පිළිගතහැකි වෙනත් කරුනු 4ට ලකුනු 2)

(ආ)

අභ්‍යන්තර	**බාහිර**
රඳවාගත් ලාභ	කොටස් නිකුතුව
	වත්කම් විකිණීම් ණයකර නිකුතුව

(පිළිගත හැකි වෙනත් පිළිතුරු 4කට 1/2 බැගින් ලකුණු 2)

08. (i) (අ) වත්කම්වල ආයෝජනය හා ඒවායින් ජනිතවන ඉපයීම් අතර ඇති සම්බන්ධතාවය පෙන්වන අනුපාත ක්‍රියාකාරී අනුපාත වේ. (ලකුණු 2)

(ආ) තොග පිරිවැටුම් අනුපාතය = $\frac{\text{විකුණූ භාණ්ඩවල පිරිවැය}}{\text{සාමාන්‍ය තොගය}}$ (ලකුණු 1)

$= \frac{110000}{55000} = 2$ (ලකුණු 1)

(ii)(අ) 1. මූලික ප්‍රසිද්ධ නිකුතුවක් මගින්
2. විකුණුම් අර්පණයක් මගින්
3. හඳුන්වාදීමක් මගින්. (ලකුණු 2)

(ආ) ප්‍රධාන පුවරුව. දිරිසවි පුවරුව. වොච් ලිස්ට් පුවරුව
(නම් කිරීමට 1/2 බැගින් ලකුනු 1 1/2, එකක් පැහැදිලි කිරීමට ලකුණු 1/2)

(iii) ශුද්ධ ලාභ අනුපාතය = $\frac{\text{ශුද්ධ ලාභය}}{\text{ප්‍රාග්ධන ආයෝජන}} \times 100$ (ලකුණු 1)

කළඹසහ මාගම = $\frac{60000}{300000} \times 100$

= 20% (ලකුණු 1)

$$මිතුරුසමාගම = \frac{40000}{120000} \times 100$$

$$= 33.33\%$$ (ලකුණු 1)

යෙදවූ ප්‍රාග්ධනයට ඉපැයුම් කළණ සමාගම 20% කි. මිතුරු සමාගම 33.33% කි. ඒ අනුව මිතුරු සමාගම වඩා සාර්ථක වේ. (ලකුණු 1)

(iv)(අ) ආයතනයක පරමාර්ථ හා අරමුණු ඉටුකර ගැනීම සඳහා ආයතන සේවක අවශ්‍යතා නිශ්චය කිරීම හා එම අවශ්‍යතා ඉටුකර ගැනීම පිණිස ගතයුතු උපාය මාර්ග තීරණය කිරීම පිළිබඳ ක්‍රියාවලිය මානව සම්පත් සැලසුම්කරණයයි. (පැහැදිලි කිරීමට ලකුණු 2)

(ආ) * මානව සම්පත් ඉල්ලුම පුරෝකථනය.
* මානව සම්පත් සැපයුම් තක්සේරුකිරීම.
* මානව සම්පත් ඉල්ලුම හා සැපයුම් සන්සන්දනය.
* මානව සම්පත් හිඟයට හෝ අතිරික්තයට ගතයුතු උපායමාර්ග සංවර්ධනය.
* මානව සම්පත් සැලැස්ම සකස් කිරීම.
* මානව සම්පත් සැලසුම්කරණ ප්‍රයත්නය ඇගයීම හා වැඩි දියුණු කිරීම. (ලකුණු 2)

(v) * රැකියා ඇබෑර්තු හඳුනා ගැනීම. * රැකියා නියමයන් අධ්‍යයනය කිරීම.
* ආකර්ෂණයට අදාළ සාධක සලකා බැලීම.
* අයදුම්පත පිළියෙළ කිරීම. * ආකර්ෂණ ක්‍රමය තෝරාගැනීම.
* ක්‍රියාත්මක කිරීම. * අයදුම්පත් ඇගයීම.
(පියවර අනුපිළිවෙළින් දක්වා කෙටි පැහැදිලි කිරීම් සිදුකිරීමට ලකුණු 4)